

T.C.
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

ATAM BÜLTEN

01-30 EYLÜL 2025

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ
BAŞKANLIĞI

DOĞU AKDENİZ'İN GELECEĞİ VE TÜRKİYE ULUSLARARASI SEMPOZYUMU

YENİ
E-YAYIN

"Doğu Akdeniz'in Geleceği
ve Türkiye" Uluslararası
Sempozyumu'nun Bildirileri
e-yayın olarak yayımlandı.

e-yayına
ulaşmak için

atam.gov.tr

Açılış
30 EYLÜL 2025
SAAT: 14.00

ATATÜRK
VE AİLE

Sergisi

SERGI, ATATÜRK'ÜN AİLESİYLE OLAN İLİŞKİLERİNİ
YANSITAN KİŞİSEL BELGELER, FOTOĞRAFLAR,
HATIRALAR VE YAZIŞMALARIN YANI SIRA,
CUMHURİYET'İN İLK YILLARINDA AİLE KURUMUNA
YÖNELİK GERÇEKLEŞTİRİLEN HUKUKİ VE SOSYAL
DÜZENLEMELERE DAİR ARŞİV BELGELERİNİ
İÇERMEKTEDİR.

TARİH: 30 EYLÜL - 3 EKİM 2025

YER: NECMETTİN ERBAKAN
ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ BİNASI
MERAM/KONYA

bilgiatam.gov.tr
www.atam.gov.tr

Yayınlar

"Mustafa Kemal Paşa
ve 16'ncı Kolordu Komutanlığı
(1915-1917)" başlıklı eser,
e-yayın olarak okuyucuyla buluştu.

Kurum İçi Faaliyetler

ATAM Kütüphane
Koleksiyonu
Genişledi

Etkinlikler

"Millî Direnişin Sembolü:
Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
Paneli" Gerçekleştirildi

"Benim en büyük eserim, Türkiye Cumhuriyeti'dir."

K. Atatürk

İÇİNDEKİLER

01

BAŞKANLIK MAKAMI

Ziyaretler

ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç,
TRT Avaz'da Yayımlanan
'Bir Kahve Bin Havadis' Programında

8-10

11

02

BİLİMSEL ETKİNLİKLER

"Millî Direnişin Sembolü: Müdafaa-i
Hukuk Cemiyeti Paneli"

"Atatürk ve Aile Sergisi"

"Cumhuriyet Tarihimizde Aile
Hukukunun Gelişimi Paneli"

Kitap İmza Günü

13-15

16-17

18-20

21-22

03

YAYINLAR

Yeni e-Yayınlar

Tekrar Baskısı Yapılan Yayınlar

24-26

27

İÇİNDEKİLER

04

ATATÜRK ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Yeni Eklenenler

29

05

TÜRK DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Yeni Eklenenler

31

06

KURUM İÇİ FAALİYETLER

Türk Dünyası Çalışma Grubu Toplantısı

33

Atatürk Ansiklopedisi Çalışma Grubu Toplantısı

33

ATAM Kütüphanesi Koleksiyonu

34

07

YAKINDA

"Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I-II-III"
Basılı Hâlde Çok Yakında

36-37

"Atatürk Orman Çiftliği'nin Tarihi"
Genişletilmiş Baskısıyla Yayımlanacak

38

İÇİNDEKİLER

“Azerbaycan” Kitabı Çok Yakında

39

**“Türkiye-Hindistan İlişkileri (1919-1947)”
İlgililerin İstifadesine Sunulacak**

40

**“Türkiye’nin 100 Yıllık Birikimi
Ulaşım – Haberleşme”
ATAM Yayınları Arasına Katılacak**

41

“İzmir Günlüğü” Kitabı Çok Yakında

42

08

BİLİM KURULU ÜYELERİNDEN

Doç. Dr. Hatice GÜZEL MUMYAKMAZ

44-45

Prof. Dr. Ramazan Erhan GÜLLÜ

46-47

Doç. Dr. Emre SARAL

48-50

09

HABERLEŞME ÜYELERİNDEN

Dr. Öğretim Üyesi Günver GÜNEŞ

52-54

01

BAŞKANLIK MAKAMI

Prof. Dr. Siti Zubaidah Binti İsmail'in ATAM Başkanını Ziyareti

Malaya Üniversitesi'nden Prof. Dr. Siti Zubaidah Binti İsmail, ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınc'a nezaket ziyaretinde bulundu.

AYK Başkanı BE Prof. Dr. Derya Örs ve Bağlı Kurum Başkanları MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'ye Nezaket Ziyaretinde Bulundu

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı BE Prof. Dr. Derya Örs, ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç, AKM Başkanı Doç. Dr. Zeki Eraslan ve TTK Başkanı Prof. Dr. Yüksel Özgen ile birlikte MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'ye bir nezaket ziyaretinde bulundu. Görüşmede AYK ve bağlı kurumların faaliyetleri hakkında Sayın Bahçeli'ye ayrıntılı bilgiler verildi ve kendilerine Kurum yayınlarından takdim edildi.

ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç Konya Valisi İbrahim Akın'ı Makamında Ziyaret Etti

30 Eylül 2025 tarihinde Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde düzenlenen "Atatürk ve Aile Sergisi", "Cumhuriyet Tarihimizde Aile Hukukunun Gelişimi Paneli" ve ATAM yayınları arasında yer alan "Millî Mücadele'de Çocuk Kahramanlar Kitabı İmza Günü" çerçevesinde Konya'da bulunan ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç, Konya Valisi İbrahim Akın'ı makamında ziyaret etti.

ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç, TRT Avaz'da Yayımlanan 'Bir Kahve Bin Havadis' Programına Katıldı

TRT AVAZ

DOÇ. DR. AHMET KILINÇ
ATAM BAŞKANI

TÜRK DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ
TÜRK TARİHİNİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİNİ

BİR KAHVE BİN HAVADİS | AVA YOLLARI, AMERİKALI

ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç ve ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi Prof. Dr. Altay Tayfun Özcan, TRT Avaz'da yayımlanan 'Bir Kahve Bin Havadis' programına konuk oldu. ATAM'ın dijital projelerinden olan Türk Dünyası Ansik-

lopedisi, Türk dünyası alanındaki kurum çalışmaları ve gelecekte yapılması planlanan bilimsel etkinlik, proje ve çalışmalar, program dâhilinde konuşulan konular arasında yer aldı.

'Bir Kahve Bin Havadis'
Programına ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

02

BİLİMSEL ETKİNLİKLER

“Millî Direnişin Sembolü: Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Paneli” Gerçekleştirildi

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı tarafından 11 Eylül 2025 tarihinde Ankara’da Atatürk, Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yerleşkesi’nde “Millî Direnişin Sembolü Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti” başlıklı bir panel gerçekleştirildi. Panele ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç, ATAM Başkan Yardımcısı Arzu Güvenç Saygın, Atatürk Kültür Merkezi Başkan Yardımcısı Dr. Ömer Gök, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Bilimsel

malar Koordinasyon Dairesi Başkanı Dr. İbrahim Baş, ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi Prof. Dr. Ayten Sezer Arıç, çeşitli üniversitelerden akademisyenler, öğrenciler ile Yüksek Kurum ve bağlı kuruluşlardan konuya ilgi duyan kişiler katıldı.

Doç. Dr. Ahmet Kılınc'ın moderatörlüğünde gerçekleşen panelde ATAM Haberleşme Üyesi ve Balıkesir Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi Prof. Dr. Zeki Çevik "Millî Mücadele Başlarken Müdafaa-i Hukuk Fikri ve Örgütlenmesi" başlıklı sunumunu, ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi ve Pamukkale Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Tahir Kodal "Türkiye Cumhuriyeti'nin "Bağımsızlık Bildirgesi (Misâk-ı Millî) Sürecinde Kilo-metre Taşlarından Biri: Sivas Kongresi" başlıklı sunumunu ve Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ayşe Yanardağ "Türk Toplum ve Devlet Geleneğinin Yeniden Canlan-ması: Sivas Kongresi'nden TBMM'nin Açılması-na" başlıklı sunumunu gerçekleştirdi.

“Atatürk ve Aile Sergisi” Necmettin Erbakan Üniversitesi’nde Açıldı

Atatürk’ün ailesiyle olan ilişkilerini yansıtan kişisel belgeler, fotoğraflar, hatıralar ve yazışmaların yanı sıra, Cumhuriyet’in ilk yıllarında aile kurumuna yönelik gerçekleştirilen hukuki ve sosyal düzenlemelere dair arşiv belgelerini içeren “Atatürk ve Aile Sergisi”nin açılışı 30 Eylül 2025 tarihinde Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Binası’nda gerçekleştirildi. Sergi 3 Ekim 2025 tarihine kadar sanatseverlerin ilgisine sunuldu.

Atatürk’ün Türk aile yapısına dair söylemleri, eğitim ve kadın hakları üzerinden aileyi güçlendirme yönündeki girişimleri ile aile kurumunun modernleşme sürecindeki merkezî konumu sergi kapsamında ele alındı.

Acilis
30 EYLÜL 2025
SAAT: 14.00

**ATATÜRK
VE AİLE**

Sergisi

SERGİ, ATATÜRK'ÜN AİLESİYLE OLAN İLİŞKİLERİNİ
YANSITAN KİŞİSEL BELGELER, FOTOĞRAFLAR,
HATIRALAR VE YAZIŞMALARIN YANI SIRA,
CUMHURİYET'İN İLK YILLARINDA AİLE KURUMUNA
YÖNELİK GERÇEKLEŞTİRİLEN HUKUKİ VE SOSYAL
DÜZENLEMELERE DAİR ARŞİV BELGELERİNİ
İÇERMEKTEDİR.

TARİH: 30 EYLÜL-3 EKİM 2025

YER: NECMETTİN ERBAKAN
ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ BİNASI
MERAM/KONYA

bilgi@atam.gov.tr
www.atam.gov.tr

“Cumhuriyet Tarihimizde Aile Hukukunun Gelişimi Paneli” Necmettin Erbakan Üniversitesi’nde Düzenlendi

“Cumhuriyet Tarihimizde Aile Hukukunun Gelişimi Paneli” 30 Eylül 2025 tarihinde Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Konferans Salonu’nda düzenlendi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Hidayet Oğuz ve ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç’ın açılış konuşmalarıyla başlayan programda, ATAM tanıtım filmi ve ATAM bilim kurulu asli üyesi Doç. Dr. Melikşah Aydın tarafından hazırlanan “Türk Kanun-ı Medenîsi” başlıklı video katılımcılara sunuldu.

Cumhuriyet Tarihimizde Aile Hukukunun Gelişimi Paneli

Moderatör

Doç. Dr. Ahmet KILINÇ
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANI

Panelist

Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi
“İste ve Çocuk Korunulması ve HSG Mücadelesi ile Çocuk Korumak”

Panelist

Prof. Dr. Huriye Reyhan DEMİRCİOĞLU
ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Hukuk Fakültesi Kurul Üyesi
“Medeni Kanun’un Hukuk Sistemimizdeki Yeri ve 725 sayılı Türk Kanunu Medenîsi’ne Mülkiyetin Özgürlüğüne Değerlendirilmesi”

Panelist

Doç. Dr. Melikşah AYDIN
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi
“Türk Tarihinde Medenî Hukuk Kurumlarının Gelişimi”

30 Eylül 2025
14.30

Necmettin Erbakan Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Binası Konferans Salonu
MERAM / KONYA

bilgiatam.gov.tr - www.atam.gov.tr

ATAM Başkanı Doç. Dr. Ahmet Kılınç'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen etkinlikte, Necmettin Erbakan Üniversitesi Öğretim Üyesi ve ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi Prof. Dr. Nuri Köstüklü, “Aile ve Çocuk: Çanakka-
le’de ve Millî Mücadele’de Çocuk Kahramanlar” başlıklı sunumunu gerçekleştirdi.

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Yükseköğretim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Huriye Reyhan Demircioğlu, “Medeni Kanunların Hukuk Sistemlerindeki Yeri ve 743 Sayılı Türk Kanunu Medenisi’nin Aile Hukuku Özelinde Değerlendirilmesi” konulu sunumunu gerçekleştirdi.

Selçuk Üniversitesi Öğretim Üyesi ve ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi Doç. Dr. Melikşah Aydın ise “Hukuk Tarihinde Hukuk-ı Aile Kararnamesinin Önemi” başlıklı sunumunu gerçekleştirdi.

Prof. Dr. Nuri Köstüklü'nün “Millî Mücadele’de Çocuk Kahramanlar” Adlı Eserinin İmza Günü Gerçekleştirildi

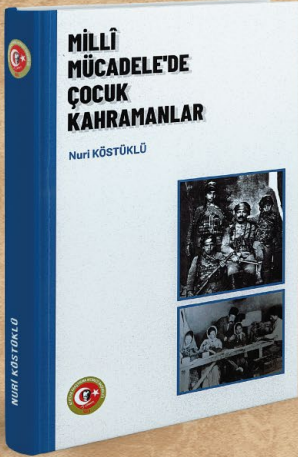

Prof. Dr.
Nuri
KÖSTÜKLÜ
İmza Günü

30 Eylül 2025
16.30

**“MILLÎ MÜCADELE’DE
ÇOCUK
KAHRAMANLAR”**

PROF. DR. NURİ KÖSTÜKLÜ

Prof. Dr. Nuri Köstüklü, 1959’da Yalvaç’ta doğmuş, Ankara Üniversitesi’nde yükseköğrenim, yüksek lisans ve doktorasını tamamlamış; 1983’te araştırma görevlisi olarak başladığı akademik hayatında 1989’da yardımcı doçent, 1992’de doçent, 1998’de profesör olmuştur. Atatürk Araştırma Merkezi Bilim Kurulu üyeliği yapmış, YÖK/Dünya Bankası projesi kapsamında İngiltere’de incelemelerde bulunmuş, çok sayıda ulusal ve uluslararası akademik programa katılmıştır. Halen Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı’nda görev yapan Köstüklü’nün Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi, Yakınçağ Türk Tarihi ve Tarih Öğretimi alanlarında 25’in üzerinde kitabı, 200’den fazla makale ve bildirisi bulunmaktadır.

Necmettin Erbakan Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Binası
MERAM / KONYA

30 Eylül 2025 tarihinde Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Binası’nda düzenlenen “Atatürk ve Aile Sergisi”nin açılışının ardından “Cumhuriyet Tarihimizde Aile Hukukunun Gelişimi Paneli” düzenlendi. Etkinlikler kapsamında Prof. Dr. Nuri Köstüklü’nün Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları arasında yer alan “Millî Mücadele’de Çocuk Kahramanlar” adlı eserinin imza günü gerçekleştirildi.

03

YAYINLAR

“Doğu Akdeniz’in Geleceği ve Türkiye” Uluslararası Sempozyumu Bildirileri Yayımlandı

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI

DOĞU AKDENİZ’İN GELECEĞİ VE TÜRKİYE ULUSLARARASI SEMPOZYUMU

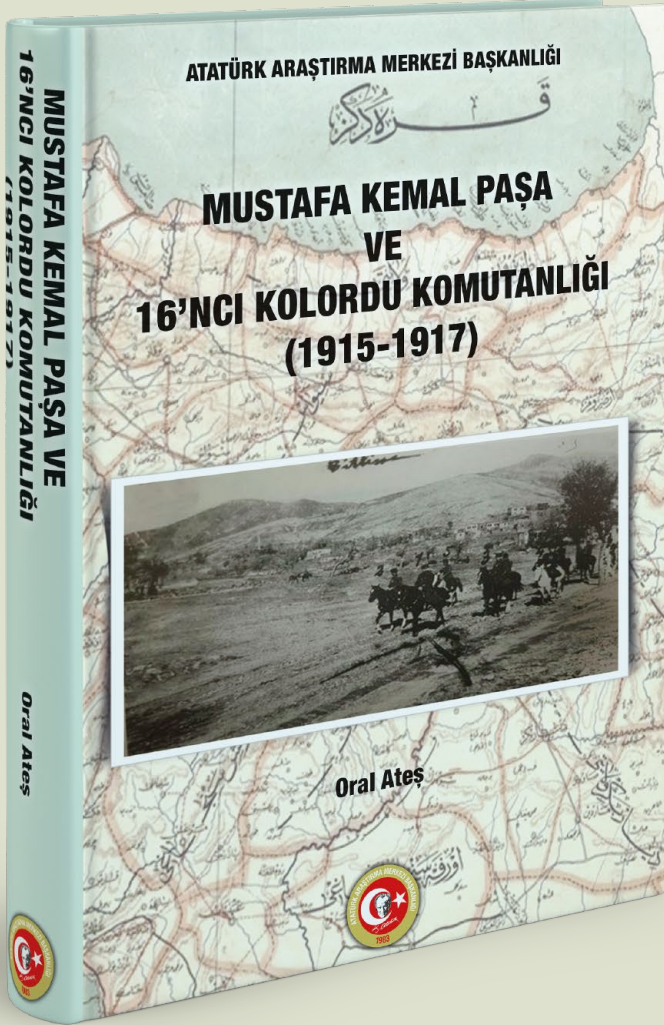
“Doğu Akdeniz’in Geleceği
ve Türkiye” Uluslararası
Sempozyumu’nun Bildirileri
e-yayın olarak yayımlandı.

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının katkılarıyla 3-5 Haziran 2022 tarihlerinde Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi ev sahipliğinde “Doğu Akdeniz’in Geleceği ve Türkiye” başlığıyla düzenlenen ve tarih, coğrafya, siyaset bilimi ile uluslararası ilişkiler gibi farklı disiplinlerden akademisyenlerin katıldığı uluslararası sempozyumun Doğu Akdeniz’in yükselen stratejik önemine ilişkin çok yönlü bildirilerini içeren sempozyum kitabı e-yayın olarak ilgililerin istifadesine sunuldu. Eser, hem Doğu Akdeniz’in günümüzdeki sorunlarına ışık tutmakta hem de Türkiye’nin geleceğe yönelik sosyal, ekonomik ve siyasal politikalarının şekillenmesine katkıda bulunacak fikirleri ihtiva etmektedir.

e-yayına ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

ATAM Yayınlarına Bir Yenisi Daha Eklendi

“İlk Defa Yayınlanan Belgelerle Mustafa Kemal Paşa ve 16'nci Kolordu Komutanlığı (1915-1917)” başlıklı eser, ATAM e-yayını olarak okuyucuyla buluştu. Dr. Oral Ateş tarafından kaleme alınan ve içinde yer alan bilgi, belge, fotoğraf ve planların bir kısmının ilk defa yayımlanmış olmasıyla özgün bir nitelik kazanan eser, Birinci Dünya Savaşı sırasında Çanakkale Cephesi kara muharebeleri esnasında kurulan ve daha sonra Kafkas Cephesi'nde görevlendirilen 2'nci Ordu Komutanlığı'na bağlı 16'nci Kolordu Komutanlığı'nın kuruluşundan lağvedilmesine kadar geçen süredeki görev ve faaliyetlerini incelemektedir.

atam.gov.tr

ATAM Yayınlarına Bir Yenisi Daha Eklendi

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş belgesi niteliğindeki Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanışının 100. yılı dolayısıyla Ankara'da düzenlenen "100. Yılında Lozan Barış Antlaşması Sempozyumu" ve İsviçre'nin Lozan kentinde gerçekleştirilen "100. Yılında Lozan Barış Antlaşması Paneli" kapsamında sunulan bildiri metinleri, tek kitap halinde e-yayın olarak ATAM Yayınları arasındaki yerini aldı.

atam.gov.tr

e-yayına ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

“Millî Mücadele’ye Karşı Bir Cemiyet: İngiliz Muhibleri Cemiyeti” Adlı Eserin 3. Baskısı Yapıldı

Cengiz Dönmez tarafından kaleme alınan ve “Millî Mücadele’ye Karşı Bir Cemiyet: İngiliz Muhibleri Cemiyeti” başlığını taşıyan eser, tıpkıbasım hâliyle yeniden yayımlandı ve ATAM yayınları arasındaki yerini aldı. İlk baskısı 1999 yılında yapılan eser, Millî Mücadele döneminde İngiliz çıkarlarına hizmet eden söz konusu cemiyetin kuruluşunu, ideolojisini ve faaliyetlerini belgeler ışığında detaylı biçimde incelemektedir.

atam.gov.tr

yayına ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

04

ATATÜRK ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Atatürk Ansiklopedisi Gelişmeye Devam Ediyor

T.C.
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI

Atatürk Ansiklopedisi Mobil Uygulaması Hayata Geçti

Hemen İndirin
App Store

Hemen İndirin
Google Play

ATATÜRK
ANSİKLOPEDİSİ

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün doğumundan ölümüne kadar uzanan süreçte; yaşadığı mekânlar, başlattığı, yönettiği ya da yönlendirdiği, Türk ulusunun geleceğinin şekillenmesinde, toplumun yapılanmasında etkili olan olay ve olgular, gerçekleştirdiği inkılap ve dönemin tarihi şahsiyetleri hakkında birincil, güvenilir kaynaklara dayalı bilgi vermek amacıyla 29 Ekim 2020 tarihinde yayın hayatına başlayan "Atatürk Ansiklopedisi"ne ait madde sayısı Eylül'de eklenen 9 yeni madde ile 1371'e ulaştı. Erişim sayısı 12 milyona yaklaşan ansiklopedide erişime açılan en güncel başlıklar ise, Mustafa Kemal Atatürk'ün Denizli ve Kastamonu ziyaretlerine ilişkindir.

ANSİKLOPEDİDE YENİ

Tümü

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN DENİZLİ ZİYARETLERİ

Mustafa Kemal Atatürk'ün Ziyaret Ettiği Şehirlerden Biri: Denizli
Mustafa Kemal Atatürk, daha Samsun'a ayak bastığı andan itibaren varmak istediği hedefi; "...millî hâkimiyete dayanan, kayıtsız ve şartsız, bağımsız yeni bir Türk devleti kurmak!" olduğundan, millet e...

Tahir Kodal

30 Eylül 2025

AHMET SADETTİN ÖZSAN (1874-1949)

Siyasetçi, Muğla Mebusu

1874'de Muğla'da doğan Özsan, Müftüzade Mehmet Nuri Efendi'nin oğludur. Annesi Adile Hanımdır. İlk ve orta öğrenimini İbtidai Mektebi ve Rüştîye'de tamamladıktan sonra başladığı Muğla İdadisini/Lisesi...

Filiz Çolak

30 Eylül 2025

ZİYA (TUĞLU) BEY (1887-1920)

Gümüşhane Milletvekili

1887 yılında Gümüşhane'nin Kelkit ilçesinde doğmuştur. Baba adı Hacı Alemdar Hüsnü Efendi ve annesinin adı da Zemzem'dir. Ziya Bey'in ailesi aslen Gümüşhane Eskibağlar mahallesindedir. Dedesi Mahkeme...

Osman Köse

30 Eylül 2025

ETHEM FEHMİ ARSLANLI (1867-1947)

Siyasetçi, Menteşe/Muğla Mebusu, Kaymakam.

I. TBMM'de Menteşe/Muğla mebusu olan Ethem Fehmi (Arslanlı) Bey, 1867 Girit'in Resmo kazasında doğmuştur. Babası İprasyanzade Mehmet Derviş Efendidir. İlk ve orta öğrenimini memleketinde tamamladıktan...

Filiz Çolak

30 Eylül 2025

MEHMET RAUF BEY

Siverek Milletvekili

Mehmet Rauf Bey Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) I. Dönemi için yapılan seçimlerde 17 Mayıs 1920'de Siverek Milletvekili olarak seçilmiştir. Seçim döneminde hasta olan Mehmet Rauf Bey, tedavi amaçlı...

Orhan Kutluay

30 Eylül 2025

Görüntülenme Sayısı: 11.324.388

Atatürk Ansiklopedisine
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

05

TÜRK DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Türk Dünyası Ansiklopedisi'nde Yer Alan Madde Sayısı Artmaya Devam Ediyor

T.C.
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI

Türk Dünyası Ansiklopedisi Mobil Uygulaması Hayata Geçti

Hemen İndirin
App Store

Hemen İndirin
Google Play

TÜRK DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ

Türk dünyasının ortak tarihini, kültürünü ve değerlerini gelecek nesillere aktarmak adına yayın faaliyetlerini kesintisiz şekilde devam eden ve şu ana kadar 50.000'in üzerinde ziyaretçi alan Türk Dünyası Ansiklopedisi'nin toplam madde sayısı 280'i aştı. Böylelikle, 31 Aralık 2024 tarihinde 137 maddeyle yayın hayatına başlayan ansiklopedide yer alan madde sayısı dokuz ayda iki katına ulaşmış oldu. Ansiklopediye son eklenen içerikler arasında, Türklerin köklü tarihine ışık tutan "Ötüken", "Orkun Nehri" ve "IX-XIV. Asır Uygur Hukuk Vesikaları" gibi başlıklar öne çıkmaktadır. Ayrıca, tarihsel kökenleri Eski Bulgar Türklerine dayanan ve günümüzde Rusya Federasyonu'na bağlı Çuvaşistan'da yaşayan bir Türk halkı olan Çuvaşlar hakkında hazırlanan maddeler de dikkat çekmektedir.

ANSİKLOPEDİDE YENİ

 TÜRK DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ	TÖRE Türklerin Yazılı Olmayan Toplumsal Kuralları İnsanlar, tarihte bir arada yaşamaya başladıkça, toplumların içerisinde nasıl davranılacağı ve hangi kural ve kurallarla belirlenmeye çalışmıştır. Dolayısıyla toplumların hayatını düzenleyen ve onları bir arada tutan en önemli unsurlardan biri olan töre, toplumların hayatını düzenleyen ve onları bir arada tutan en önemli unsurlardan biri olan töre, toplumların hayatını düzenleyen ve onları bir arada tutan en önemli unsurlardan biri olan töre... Saadettin Yağmur Gömeç	IX-XIV. ASIR UYGUR HUKUK VESİKALARI 2 Ekim 2025 Öncesi Türk Hukuku Uygurlar, Hun Devleti'ne tâbi Türk boylarından olup, Hunlardan sonra Göktürklerin hâkimiyeti altında yaşamışlardır. Uygurların iktidarı ele geçirmek amacıyla Basmiller ve Karluklar ile birleşerek gi... Salih Korkmaz
 TÜRK DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ	ÇUVAŞ HALK KÜLTÜRÜ 2 Ekim 2025 Çoğunluğu Hristiyanlığı Benimseyen, Özgün Halk Kültürüyle Genel Türk Kültürü İçinde Önemli Bir Unsurlar Olan Çuvaşlar Çuvaş halk kültürü, İdil-Ural havzasının tarihsel, coğrafi ve kültürel katmanlarında şekillenmiş; derin kökleri, çok yönlü etkileşimleri ve zengin sembolik yapısıyla dikkat çeken bir özelliğe sahiptir... Bülent Bayram	ORKUN NEHRİ 1 Ekim 2025 Tarihi Türk Yurdunda Bir Nehir Bugün Moğolistan sınırları içerisinde yer alan Orkun Nehri'nin uzunluğu 1124 km'dir. Nehir, kaynaklarını Arhangay, Bayanhongor, Övörhangay, Bulgan ve Töv eyaletlerinden çıkan kolların yanı sıra özelli... Saadettin Yağmur Gömeç
 VANKULU	VANKULU 29 Eylül 2025 Osmanlı Din Ve Sözlük Âlîmi XVI. yüzyıl Osmanlı dönemi fakih, kadı, müftü, müderris ve âlimidir. Aslı adı Mehmed, babasının adı Mustafa'dır. Van'da dünyaya geldiği için "Vani" nisbesini kullanmıştır. Cevheri'nin (ö. 400/1009'dan... Mustafa S. Kaçalin	DÜNDAR TAŞER 29 Eylül 2025 Asker, Devlet, Siyaset Ve Fikir Adamı Dündar Taşer, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasını müteakiben 15 Mayıs 1925'te Gaziantep'te dünyaya gelmiştir. Gaziantep, Taşer'in doğduğu Gaziantep, savaşın enkazından kurtulmaya ve atılım yapmaya çalış... Ali Gezginci

KURUM İÇİ FAALİYETLER

Türk Dünyası Çalışma Grubu'nun 36. Toplantısı Gerçekleştirildi

Türk Dünyası Çalışma Grubu'nun 36 no'lu toplantısı, 9 Eylül 2025 tarihinde gerçekleştirildi. Toplantı kapsamında 54 gündem maddesi görüşüldü. Yapılan değerlendirmeler sonucunda 21 maddenin ansiklopedide yayımlanmasına, 6 maddenin inceleyicilere gönderilmesine, 18 madde başlığının ise yazarlara sipariş edilmesine karar verildi.

Atatürk Ansiklopedisi Çalışma Grubu'nun 77. Toplantısı Gerçekleştirildi

77 sayılı Atatürk Ansiklopedisi Çalışma Grubu toplantısı 29 Eylül 2025 tarihinde gerçekleştirildi.

ATAM Kütüphane Koleksiyonu Genişledi

Atatürk'ün hayatı, çalışmaları, Millî Mücadele dönemi, cumhuriyetin kuruluşu, cumhuriyet tarihine dair olaylar, Atatürk'ün İlke ve İnkılâpları ile ilgili yayınları içeren Atatürk Araştırma Merkezi Kütüphane koleksiyonuna 2025 yılı bütçesi kapsamında 100'den fazla eser kazandırıldı.

07

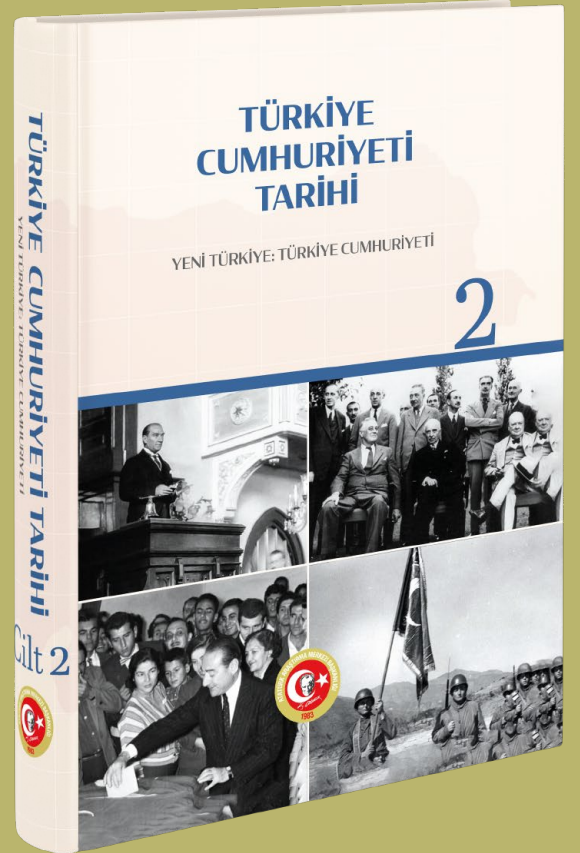
YAKINDA

“Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I-II-III” Basılı Hâlde Okuyucunun İstifadesine Sunulacak

Cumhuriyet tarihi araştırmaları alanında öncü bir kurum olan ATAM, Türkiye'nin son iki yüz yıllık tarihini kronolojik ve analitik bir yaklaşımla ele alan üç ciltlik kapsamlı bu eseri basılı olarak okuyucunun istifadesine sunuyor. Eser, 19. yüzyıldan başlayarak Osmanlı Devleti'nin son dönemindeki ıslahat ve modernleşme çabalarını, Millî Mücadele'yi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu ayrıntılı biçimde incelemektedir. Eserde Atatürk Dönemi, İkinci Dünya Savaşı, Soğuk Savaş'ın başlangıcı ve çok partili hayata geçiş gibi kritik süreçler, tarihsel ve toplumsal bağlamlarıyla ele alınmaktadır. Ayrıca eser, askerî, sosyal, kültürel ve dış politika gelişmeleri ile dünya siyasetindeki önemli olayları analitik bir çerçevede değerlendirmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılı vesilesiyle hazırlanan ve 2023 yılında e-yayın olarak araştırmacıların hizmetine sunulan çalışma, yoğun ilgi ve talep üzerine basılı hâle getirilecek. ATAM, yoğun ve titiz bir çalışmanın ürünü olan eserin akademik literatüre önemli katkılar sunmasını ve yeni tarih çalışmalarına rehberlik etmesini hedeflemektedir.

**GENİŞLETİLMİŞ BASKI
ÇOK YAKINDA**

“Atatürk Orman Çiftliği’nin Tarihi” Genişletilmiş Baskısıyla Yayımlanacak

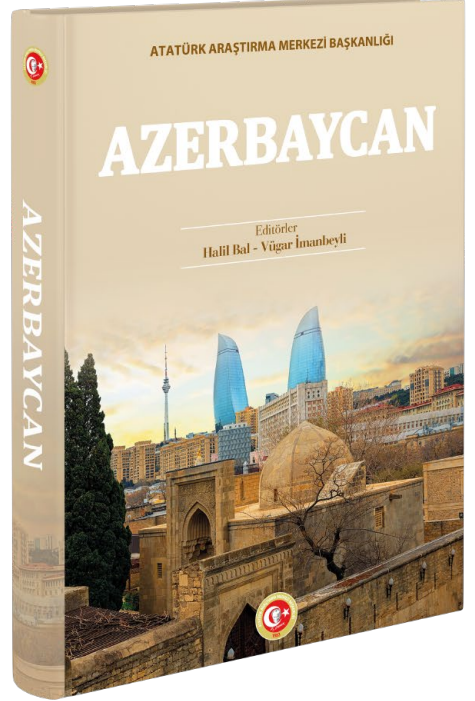
Prof. Dr. İzzet Öztoprak tarafından kaleme alınan ve ilk baskısı ATAM tarafından 2006 yılında yapılan eser, Atatürk Orman Çiftliği’nin kuruluşunu ve gelişim sürecini detaylı bir şekilde belgelere dayanarak incelemektedir. Arşiv belgelerini, tarihî fotoğrafları ve afişleri içeren eserin genişletilmiş ikinci baskısında yazar esere “Basında Atatürk Orman Çiftliği” bölümünü V. bölüm olarak eklemiş ve bu eklenen bölüm neticesinde eserin kaynaklar, süreli yayınlar ve sonuç kısımları da genişletilmiştir.

ATAM Yayınlarına Bir Yenisi Daha Ekleniyor

Prof. Dr. Halil Bal ve Prof. Dr. Vügar İmanbeyli'nin editörlüğünde hazırlanan "Azerbaycan" adlı eser; Türkiye ile tarihî, kültürel ve toplumsal bağları derin olan Azerbaycan'ın, kadim dönemlerden itibaren geçirdiği tarihsel süreçleri, kültürel gelişimini ve günümüz toplumsal dinamiklerini kapsamlı bir biçimde ele almaktadır. Çalışmada; "Tarihsel Miras", "Siyaset ve Ekonomi" ile "Toplum ve Kültür" başlıkları altında, Azerbaycan tarihinin kadim dönemlerinden başlayarak Sovyet sonrası döneme uzanan geniş bir zaman dilimi içerisinde devlet yapısı, kültürel dönüşüm, enerji politikaları, anayasal sistem ve Karabağ meselesi gibi çok sayıda konu değerlendirilmiş, Nahçıvan ve Güney Azerbaycan gibi özel bölgelere dair incelemeler, eserin kapsamını daha da zenginleştirmiştir. Eser, yakın zamanda Atatürk Araştırma Merkezi yayınları arasında yer alacaktır.

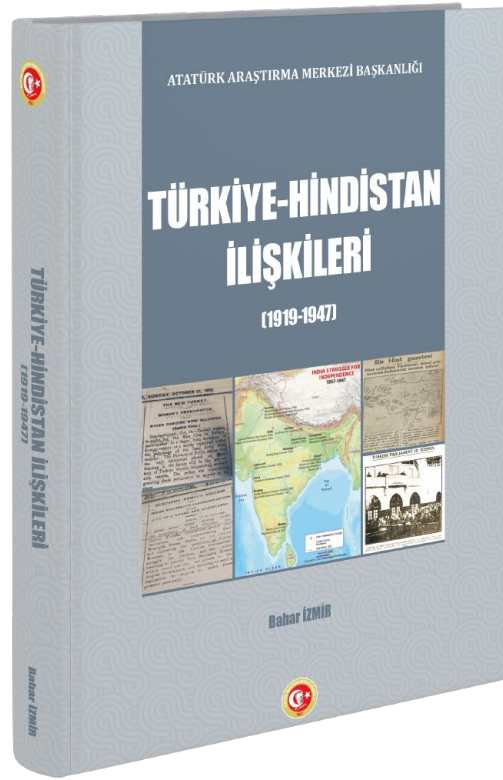

**YENİ YAYIN
ÇOK YAKINDA**

“Türkiye-Hindistan İlişkileri (1919-1947)” İlgililerin İstifadesine Sunulacak

Dr. Bahar İzmir tarafından kaleme alınan bu eser, Türkiye, Hindistan ve İngiltere arşivlerine dayanan, özgün belgeler ışığında Osmanlı Devleti/Türkiye ile Hindistan arasındaki ikili ilişkileri, Millî Mücadele Dönemi'nden başlayarak bağımsız Hindistan'ın kuruluşuna uzanan süreci (1919-1947) kapsamlı bir şekilde analiz etmektedir. İki ülkenin iç ve dış politikasının genel portresini çizen kitap, Hint İstiklal Hareketi'nin gelişim sürecini ve Türkiye'den nasıl algılandığını kapsamlı bir şekilde değerlendirmekte; ayrıca Türkiye ile Hint milliyetçileri arasındaki ilişkilerin tarihsel derinliğini özgün bir perspektiften ele almaktadır. Eser yakında zamanda ATAM yayınları arasına eklenecektir.

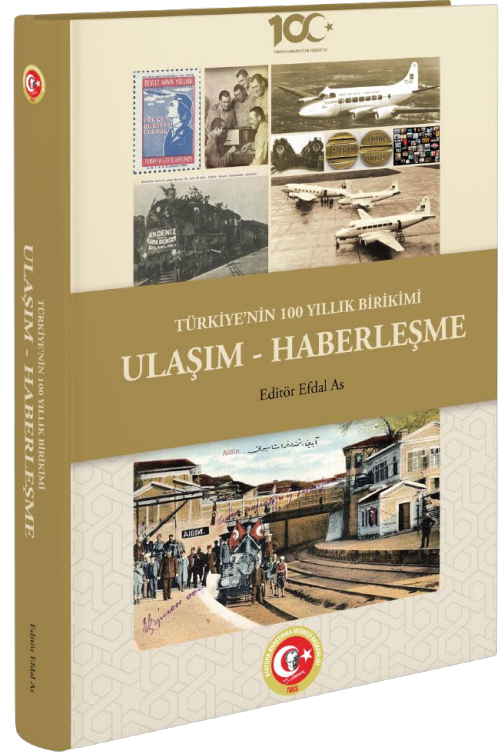

“Türkiye’nin 100 Yıllık Birikimi Ulaşım – Haberleşme” ATAM Yayınları Arasına Katılacak

Prof. Dr. Efdal As editörlüğünde hazırlanan “Türkiye’nin 100 Yıllık Birikimi Ulaşım – Haberleşme” adlı eser; Cumhuriyet’in 100 yıllık tarihini bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirmek noktasından hareketle yayımlanan eser serisi kapsamındadır. Çalışma, Osmanlı’dan devralınan ulaşım ve haberleşme mirasının üzerine Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk yüzyılında nelerin inşa edildiğini kapsamlı bir şekilde ele almaktadır.

Demir yolu, kara yolu, deniz yolu, hava yolu, posta, basın-yayın, radyo, televizyon ve internet gibi başlıklarda, Cumhuriyet’in 100 yıllık birikimini ortaya koyan on makale, alanında uzman akademisyenler tarafından kaleme alınmıştır. Eser kısa süre içerisinde ilgililerin istifadesine sunulacaktır.

ATAM Yayınlarına Yenisi Ekleniyor

İngiliz arşivlerinde yürütülen titiz çalışmalar sonucunda Doç. Dr. Resul Yavuz tarafından hazırlanan “Yunan İzmir’den Kaçarken Bir İngiliz Amiralinin Kaleminden İzmir Günlüğü (2 Eylül - 18 Aralık 1922)” başlıklı eser, Kurtuluş Savaşı’nın son evresine ışık tutan önemli belgeleri gün yüzüne çıkarmaktadır. İzmir’de görev yapan bir İngiliz amiralinin kaleme aldığı günlük, dönemin sıcak gelişmelerini gün gün gözler önüne sermektedir.

2 Eylül - 18 Aralık 1922 tarihleri arasında İzmir’de yaşanan olayları içeren eser, dönemin askerî, diplomatik ve toplumsal atmosferine birinci elden tanıklık sunmaktadır. İngiliz tebaasının İzmir’den ayrılış sürecini, geride bıraktıkları mülklerin durumunu, İzmir Yangını’nın yol açtığı olayları, Çanak Krizi’ne uzanan gerginlikleri ve Mudanya Ateşkes Antlaşması’na giden diplomatik görüşmeleri de ayrıntılı biçimde ele alan çalışma, yakın zamanda ATAM yayınları arasında yerini alacaktır.

Bilim Kurulu Üyelerinden

ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi Doç. Dr. Hatice Güzel Mumyalmaz, ATAM'ın "7 Eylül 1946 Devalüasyonu" başlıklı sosyal medya paylaşımını hazırladı.

7 EYLÜL 1946 DEVALÜASYONU

Hazırlayan:
Doç. Dr. Hatice GÜZEL MUMYALMAZ
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi

atam.gov.tr

SSCB Hükümet Başkanı
Josef Stalin

ABD Başkanı
Harry S. Truman

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı
İsmet İnönü

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesi ile Amerika Birleşik Devletleri yeni hegemonyacı güç olmuştur. Dünyaya, daha açık bir siyasi düzen ve daha liberal bir ekonomi telkin edilmekteydi. Sovyetler Birliği'nin, toprak ve boğazlar konusundaki talepleri, Türkiye'yi dış politikada ABD ve Batı ile ittifaka yönlendirmiştir. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ve CHP yönetimi böylece "daha açık ve rekabetçi" bir siyasi rejime yönelmiştir.

atam.gov.tr

İkinci Dünya Savaşı'nın getirdiği ağır ekonomik şartlar sebebiyle Türkiye'de üretim azalmış, ithalat hacmi artmıştır. Bu doğrultuda hazırlanan proje, plan ve hayata geçirilen uygulamaların amacı Türkiye'nin savaş sonrası ekonomi, sanayi ve ziraat gibi alanlarda kalkınmasını sağlamaktır. Ticaretle uğraşanlar artık devletçilikten vazgeçilmesi gerektiğini düşünmekte, tarım üreticileri ise ağır vergiler ve aşırı politikalarında ezilmektedir. Bununla beraber memurlar, işçiler yüksek enflasyon ve ekonomik ortamın olumsuzluklarından oldukça etkilenmişlerdir.

atam.gov.tr

1945 yılında Meclis görüşmelerinde ekonomide izlenecek yolun serbest dünya ticareti çizgisinde olacağı ifade edilmiştir. Recep Peker Hükümeti'nin 14 Ağustos 1946 tarihli programının amacı; İkinci Dünya Savaşı ile bozulan ekonomik düzeni yeniden tesis etmek, ithalatı kolaylaştırmak, devlet teşebbüsleriyle özel sermaye arasında iş birliği sağlamak ve devlet işletmelerinin özel teşebbüslerle başarılı olacak sahalara yayılmalarını önlemek olarak açıklanmıştır.

atam.gov.tr

7 Eylül 1946'da CHP Meclis Grubu önemli kararlar alarak kamuoyuna duyurmuştur. Buna göre; "Harp yıllarının bozduğu iktisadi dengeleri yeniden kurmak için esaslı adımlar atmanın zamanı gelmiştir. İş fiyatları ile dünya ticaretinde yer alan ülkeler arasındaki farkı ortadan kaldırmak için döviz rayislerinin iç ve dış fiyat seviyeleri arasında denge sağlanmasına yardım edecek düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Fiyatların makul seviyelerine altına düşmüş, düşmeye maruz kalmış ihracat mallarının kar edebileceği düzeltilmiş, fiyat yüksek malların da fiyatlarının normalleşmesi suretiyle ihracat edilebileceği planlanmıştır".

atam.gov.tr

7 Eylül 1946 kararı ile Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk devalyasyonu gerçekleştirilmiştir. Başlıca amacı; devletin ticaret açığını dengelemek, ihracatı ve uluslararası pazarda rekabet gücünü artırmak, ülkeye yeterince döviz girişi sağlamak, ithalatı sınır ve kısıtlamaları kaldırmaktır. Böylece halkın yaşama şartları rahatlatılmış olacaktır. Kararın ardından kurulan hükümetler, hayat pahalılığı ve üretim artışına programlarında yer vermişlerdir. Ayrıca bütçenin yükünün hafifletilmesi ve Türk parasının değerinin korunmasına hedeflenmiştir.

atam.gov.tr

Uluslararası Para Fonu Dünya Bankası

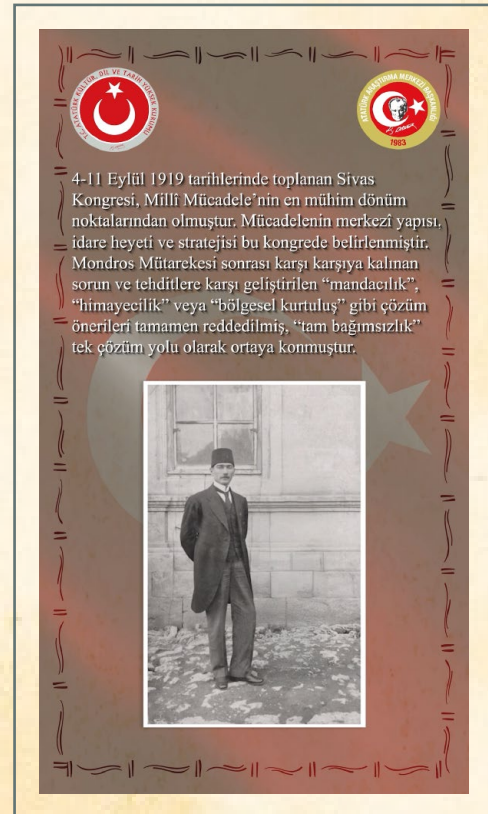
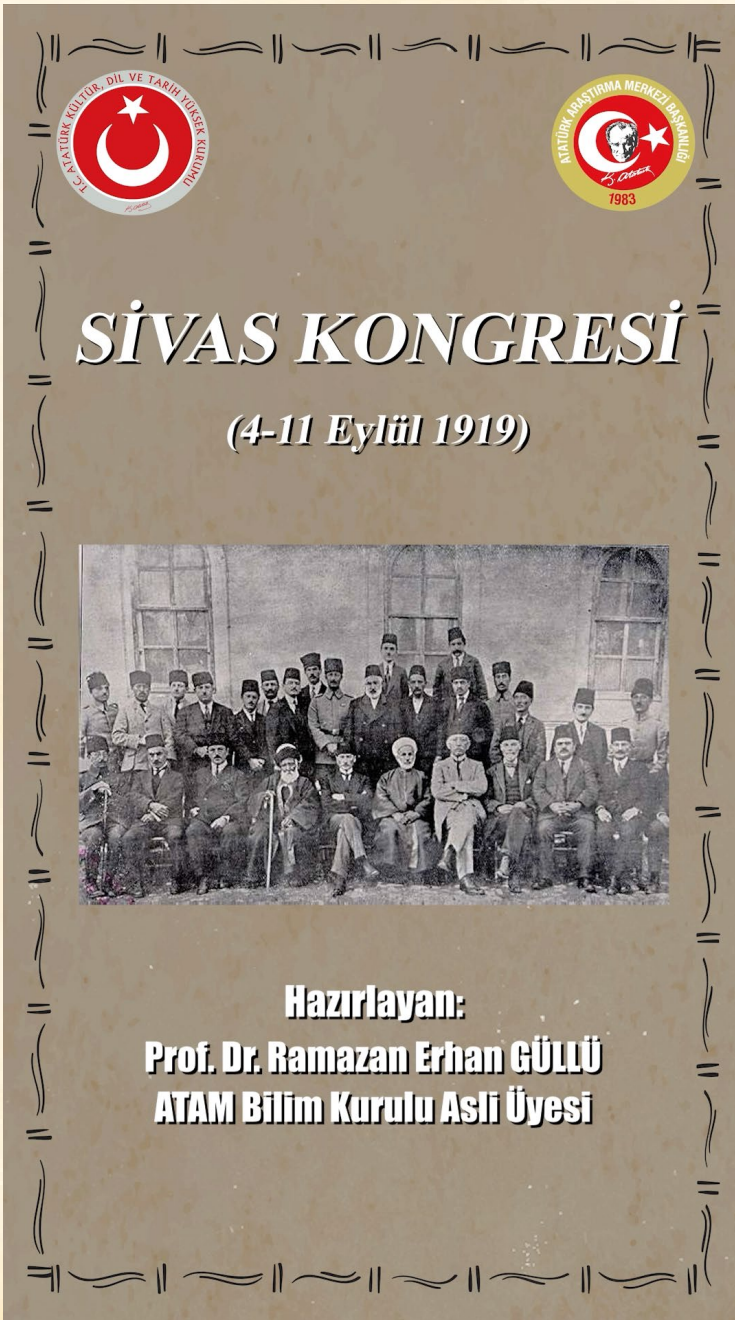
Karar, iktidar ve lehte yazan basına rağmen, muhalefet ve bazı basın kuruluşları tarafından "etrafıca değerlendirilmeden gerçekleştirilmekle" eleştirilmiştir. Neticede, "kısımlı ekonomik canlanma" görülmekle beraber istenilen hedefe ulaşılamamış, ihracat ithalatı oldukça gerisinde kalmıştır. Türkiye, 1947'de Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankasına üye olmuştur.

atam.gov.tr

Bilim Kurulu Üyelerinden

ATAM'ın "Sivas Kongresi (4-11 Eylül 1919)" başlıklı sosyal medya paylaşımı,
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi Prof. Dr.
Ramazan Erhan Güllü tarafından hazırlandı.

Amasya Tammim'i'nde milletin durumunu ele almak ve sesini duyurmak için milli bir heyetin kurulması gerektiği vurgulanmış, ayrıca Anadolu'nun en güvenli yeri olan Sivas'ta bir milli kongrenin toplanacağı duyurulmuştur. Kongre için Osmanlı vilayetlerinin her fışısından, siyasi görüşü dikkate alınmaksızın milletin güvenini kazanmış üç kişinin kongre delegesi olarak sünatle yola çıkması istenmiştir. Her ihtimale karşı bu kararlar bir milli suretinde tutulacaktır. Doğu vilayetleri adına da Erzurum'da bir kongre toplanacaktır.

23 Temmuz-7 Ağustos 1919 tarihleri arasında toplanan Erzurum Kongresi sonrası, 4 Eylül'de Sivas'ta ülkenin geneliyle ilgili kararların alınacağı kongre toplandı. Mustafa Kemal Paşa 2 Eylül'de Sivas'a geldi. İstanbul Hükümeti, kongrenin toplanmasını engellemek ve Mustafa Kemal Paşa'yı tutuklamak için Elazığ Valisi Ali Galip ve Ankara Valisi Mahmut Paşa aracılığıyla teşebbüslerde bulunsu da başarısız olamadı.

Elazığ Valisi Ali Galip

4 Eylül'de, kongrenin açıldığı gün, Mustafa Kemal Paşa kongre başkanı olarak seçildi ve 11 Eylül'e kadar devam eden kongrede 8 birleşim yapıldı. Erzurum'da teşkil edilen Heyet-i Temsiliye'nin üye sayısı 15'e çıkılarak heyetin ülke genelindeki gelişmelerle ilgilenmesi kararlaştırıldı. Heyet-i Temsiliye bir "İcra makamı", dolayısıyla "Hükümet" şeklinde gelsincedir. Bu durum, İstanbul Hükümeti'nin Mondros Mütarekesi'nin inkazı uygulamalarına gerekli direniş göstermemesine yönelik bir tepki ve başkaldırı anlamına da gelmekteydi.

SIVAS KONGRESİ BAŞKAN VE ÜYELERİ

İstanbul Hükümeti'nin kongreyi engelleme çabaları karşısında, henüz kongre devam ederken alınan bir kararla Anadolu'daki bütün resmî kurumların İstanbul'da iributı yasaklanması idare, Heyet-i Temsiliye'nin sorumluluğuna bırakıldı. Böylece Anadolu, Heyet-i Temsiliye'nin kontrolü altına girdi. Sivas'ta "İcra-i Milliye" adıyla bir gazete yayımlanarak Milli Mücadele'nin sesini duyurması kararı da yine burada alındı.

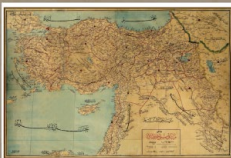
11 Eylül 1919 tarihinde sona eren Kongre, on maddelik bir beyanname yayımladı. Beyanname özellikle Mondros Mütarekesi'nin ihzalıdığı dönemde Osmanlı sınırları içinde kalan her bölgenin ayrılmaz bir bütün olduğunu vurguluyordu. Hükümet herhangisi bir başka ile bu yerlerden birini terk etmek zorunda kalmasa Sultanat ve Hilafet ile birlikte varlığını ve milli hakların korunması için gerekli tedbirler alınacaktı. Kuva-yı Milliye'yi ve milli iradeyi hâkim kılmak ve olası işgallere karşı direniş hakkı esastı.

Gayrimüslimlere sosyal dengesi ve siyasi hâkimiyeti bozacak ayrıcalıklar verilmeyeceği ve İtilaf Devletleri ile Amerika'nın bu topraklarda yaşayan Müslimânların her türlü haklarına saygı göstermeleri gerektiği vurgulanıyordu. Milletlerin Kendi geleceğini belirledikleri bir dönemde Osmanlı Meclisi'nin kapalı olması doğru değildi. Bir an önce İstanbul Hükümeti tarafından Meclis'in açılması için gelişmelerin başlatılması isteniyordu. Bütün milli teşkilatlar "Anadolu ve Rumeli Müdafae-i Hukuk Cemiyeti" adıyla tek çatı altında birleşecek ve idare merkezleri de Heyet-i Temsiliye olacaktı. Heyet-i Temsiliye üyeleri aynı zamanda cemiyetin kurucu üyeleriydiler.

Kongrede alınan kararlar etkisini kısa sürede gösterdi. İstanbul Hükümeti, Anadolu'da oluşan hareketin gücünü ve ciddiyetini dahi iyi anladı. Kongre sonrası Damat Ferit Paşa Hükümeti istifa etmek zorunda kaldı. Yerine Milli Mücadele hareketine karşı dahi olumlu yaklaşımını olan Ali Rıza Paşa Hükümeti kuruldu. 1919 yılı sonunda, Osmanlı Meclisi Meclisi'nin açılmasına giden süreç de Sivas Kongresi sayesinde gerçekleşti. Yapılan seçimlerle, büyük oranda Anadolu hareketine olumlu bakan mebuslar seçilerek Misak-ı Milli kararları ağırlaştı. Böylece Türkiye beklediği barış esaslarını dünyaya duyurmuş oldu.

İçeriğe ulaşmak için QR kodu okutabilirsiniz

Bilim Kurulu Üyelerinden

ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi Doç. Dr. Emre Saral, ATAM'ın "İstanbul Antlaşması (29 Eylül 1913)" başlıklı sosyal medya paylaşımını hazırladı.

**İstanbul Antlaşması
(29 Eylül 1913)**

**Hazırlayan:
Doç. Dr. Emre SARAL
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi**

atam.gov.tr

20. yüzyılın başında Balkanlar, sadece Osmanlı Devleti'nin değil tüm Avrupa'nın en sorunlu ve kritik bölgelerinden biri haline gelmiştir. Rusya, Avusturya-Macaristan'ın Bosna-Hersek'i 1908 yılında ilhak etmesinin ardından, Panislavist siyaseti doğrultusunda bölgedeki baskısını arttırmaya başlamış; böylece buradaki Slav devletlerini birleştirerek Balkanlar'da Avusturya'nın nüfuzunun artmasını ve Berlin-Bağdat Demiryolu aracılığıyla burada varlığını hissettirmek isteyen Almanya'ya engellemek istemiştir.

atam.gov.tr

Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsız birer devlet olan Balkan milletleri Rumeli'de kalan Osmanlı topraklarında; Selanik, Üsküp ve Manastır vilayetleri ile Arnavutluk'ta hak iddia etmekten ve bölgeyi terör faaliyetleri ile kana bulamaktan geri kalmamışlardır. Yunanlar, Sırp, Bulgarlar ve Karadağlılar bu toprakların halkının kendilerinden olduğunu iddia ettikleri Makedonya bölgesi için tarihsel hak iddiasında bulunmaya başlamışlardır. Başta Rusya olmak üzere büyük devletler de bu bölge devletlerini kışkırtmışlardır. Bu gelişmeler sonucunda 13 Mart 1912'de Bulgaristan ve Sırbistan, Rusya'nın baskıları sonucu ikili bir dostluk ve ittifak antlaşması imzalamışlar; bu ittifaka Mayıs 1912'de Yunanistan, Ağustos 1912'de de Karadağ katılmışlardır.

atam.gov.tr

Karadağ'ın 8 Ekim'de Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmesinin ardından 13 Ekim'de Bulgar, Sırp ve Yunan hükümetleri Osmanlı hükümetine bir ultimatom vermiş; 17 Ekim'de ultimatomu reddeden Osmanlı hükümeti bu dört devlete savaş ilan etmiştir. Osmanlı kuvvetleri savaşın başında Filibe'ye hücum ederek Bulgarları saf dışı bırakmak istediysede 19-20 ve 25 Ekim 1912 günlerinde yapılan çarpışmalarda yenilerek Çatalca'ya kadar geri çekilmek zorunda kalmıştır.

atam.gov.tr

175 bin kişilik Batı Ordusu 26 Ekim'de Kumanova'da, kendilerinden sayıca az olan Sırlara yenilmiş; Yanya Kalesi ve Edirne haricinde hiçbir direnişle karşılaşmayan Balkan devletleri Makedonya'ya işgale başlamışlardır. Yunan orduları 9 Kasım'da Selanik'e girmiş, 28 Kasım'da Arnavutluk bağımsızlığını ilan etmiştir. Bu durum karşısında Edirne'yi kuşattıktan sonra İstanbul'a ilerleyen Bulgarların Çatalca'da durdurulmasının ardından Osmanlı hükümeti ateşkes istemiştir. Bu sırada savaşın ve yenilginin yarattığı siyasi çalkantıların bir sonucu olarak İttihat ve Terakki Yönetimi, 23 Ocak 1913 günü Enver Bey ve Talat Bey'in içinde bulunduğu bir grup tarafından tarihte **Bâb-ı Ali Baskını** olarak geçen bir darbeyle Sadrazam Kamil Paşa hükümetini devirmiştir.

atam.gov.tr

Ateşkesin imzalanmasının ardından Osmanlı hükümeti umudunu büyük güçlere çevirmiş; Balkan bunalımına bir çözüm yolu bulmak ve barışı korumak adına Aralık 1912'de uluslararası bir Büyükleşler Konferansı toplanmıştır. Büyük devletler savaşın yeniden başlamaması için 17 Ocak 1913'te Osmanlı Devleti'ne bir nota vererek Edirne'nin Balkan devletlerine verilmesini ve Ege adalarının geleceğinin kendilerine bırakılmasını talep etmişlerdir. Osmanlı hükümetinin bu şartları kabul etmemesi sonucunda büyük devletler Balkan devletlerinden yana tavır takınmışlardır. Bâb-ı Ali Baskını neticesinde Mahmut Şevket Paşa'nın sadrazamlığa gelmesinin ardından savaş yeniden başlamıştır. Çarpışmalarda Edirne'nin işgal edilmesi üzerine 30 Mayıs 1913'te Londra Antlaşması imzalanmış, antlaşma ile Edirne'den elden çıkmıştır.

atam.gov.tr

Londra Barışı ve Edirne'nin elden gitmesi sadece iç siyasette değil, bölgede de büyük bir boşluk bırakmış ve dengeleri altıst etmiş; Balkan devletleri kazandıkları toprakları paylaşamamışlardır. Sırp, Bulgarlarla yaptıkları ittifakın öngördüğü araziden daha fazlasını ele geçirmesi Bulgarları rahatsız ederken Bulgarların Ege Denizi'ne çıkan bir kıyıya sahip olmaları da Yunanlılarda memnuniyetsizlik yaratmıştır. Bu durum Sırbistan ile Yunanistan'ı Bulgaristan'a karşı birbirlerine yakınlaştırmış, Bulgarlar bunun üzerine 29 Haziran'da her iki devlete saldırırsa da başarılı olamamıştır. Bu gelişmeler karşısında Bulgaristan'ı kendisine yönelik bir tehdit olarak gören Romanya da 10 Temmuz 1913'te Bulgaristan'a savaş ilan etmiştir. Bulgaristan teslim olmuş, Balkan devletleriyle 10 Ağustos 1913 tarihinde **Bükreş Antlaşması**nı imzalamak zorunda kalmıştır.

atam.gov.tr

Oluşan karışıklıktan yararlanan Osmanlı ordusu 22 Temmuz'da Edirne ve Kırklareli'ne girmiş; özellikle Edirne'yi kurtaran ordunun kurmay başkanı olan Enver Bey askerlerin önünde şehre girdiği için "Edirne'nin İkinci Fatihi" olarak anılmıştır. Enver Bey'in bu manevrası özellikle Balkan vilayetlerinden mülteci olarak gelen halkın gözünde onu bir kahraman ve koruyucu yapmıştır. Kaybedilen Batı Trakya'da ise Süleyman Askeri Bey ve arkadaşları tarafından Gümülcine merkezli müstakil bir Batı Trakya Hükûmeti kurulsa da bu girişim uzun ömürlü olmamıştır.

atam.gov.tr

Osmanlı Devleti ile Bulgaristan arasında 29 Eylül 1913'te imzalanan **İstanbul Antlaşması** ile Bulgaristan, Kırklareli, Dimetoka ve Edirne'yi Osmanlı Devleti'ne geri vermiştir. Antlaşmada, Bulgaristan'da kalan Türklerin durumu ele alınmış; mülkiyet haklarına saygı gösterileceği belirtilerek isteyenlere dört yıl içerisinde Türkiye'ye göç etme hakkı verilmiştir. Ayrıca Yunanistan ile 14 Kasım 1913 tarihinde **Atina Antlaşması** imzalanmış, bunun sonucunda Girit kesin olarak Yunanistan'a bırakılmış; Ege Adaları'nın durumunu da büyük devletlerin belirlemesine karar verilmiştir. Sırbistan ile ise 13 Mart 1914 tarihinde İstanbul'da bir antlaşma imzalanmış; iki devletin ortak sınırı olmadığından bu antlaşma ile sadece Sırbistan'da kalan Türklerin durumuna yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

atam.gov.tr

Balkan Savaşları'nın Osmanlı Devleti için yıkıcı etkileri olmuştur. Osmanlı Devleti Avrupa'daki topraklarının yaklaşık yüzde 83'ünü kaybetmiş; Rumeli'de yerleşik yaklaşık 240.000 Türk yerinden olmuştur. Türklerin büyük kısmı varlıklarını sürdürürebilmek adına Türkiye'ye göç ederken kalanlar da baskılarla yüzleşmişlerdir. Göç sırasında yaşanan kayıplarla ve başta kolera olmak üzere salgın hastalıklarla mücadele etmek zorunda kalmıştır.

atam.gov.tr

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

Haberleşme Üyelerinden

ATAM Haberleşme Üyesi Dr. Öğretim Üyesi
Günver Güneş, ATAM'ın “Yörük Ali Efe (1895-1951)”
konulu sosyal medya paylaşımını hazırladı.

YÖRÜK ALİ EFE
(1895-1951)

Hazırlayan:
Dr. Öğretim Üyesi Günver GÜNEŞ
ATAM Haberleşme Üyesi

atam.gov.tr

1895 yılında Aydın'ın Sultanhisar ilçesine bağlı Kavaklı köyünde doğan Yörük Ali Efe'nin babası Sartekeli aşiretinden İbrahimoglu Aptı, annesi Yörüklerin Atmaca aşiretinden Fatma'dır. I. Dünya Savaşı sırasında bir süre Aydın dağlarında dolaşmış ardından müfrezesine katıldığı Alanyalı Molla Ahmet Efe'nin ölümü sonrası müfrezenin başına geçmiştir. 1918'de Hükümetin himayesine sığınarak eşkıya takibi ile görevlendirilmiştir. I. Dünya Savaşı sonunda çıkarılan af kararnameşi ile yalnız firar suçundan değil eşkıyalık ve bu kapsamda işledikleri suçlardan da affedilerek memleketi Sultanhisar'a yerleşmiştir.

atam.gov.tr

Yunan ordusunun 15 Mayıs 1919'da İzmir'i, 27 Mayıs 1919'da Aydın'ı işgali sonrasında Menderes Nehri'nin kuzey kısmı Yunanlıların kontrolüne girince 57. Tümen Komutanı Miralay Mehmet Sefik (Aker)'in öncülüğünde Yörük Ali Efe ile Killoğlu Hüseyin Efe, Kozalaklı Mehmet Efe Çine Yağcılar köyünde bir araya gelerek işgale karşı direnişe davet edilmişler ve Kuva-yı Milliye'nin bölgede ilk öncüleri olmuşlardır. Yörük Ali Efe, Killoğlu Hüseyin Efe ve bazı arkadaşlarının, Çine Yağcılar köyünde toplanarak 16 Haziran 1919 tarihinde Sultanhisar ve Aıça arasındaki Yunan karakoluna yaptıkları baskınla karakol tümüyle imha edildi. Malkaş Baskını olarak bilinen bu baskın, Batı ve Güney Anadolu'da düzenli, bilinçli ve millî şuurla işgalcilere yapılan ilk baskındır.

atam.gov.tr

Yörük Ali Efe ve müfrezesi Aydın'ın güney bölgesinde düzenli ordu kuruluncaya kadar Heyet-i Milliye'nin silahlı gücünü oluşturmuşlardır. Özellikle asayişsizlik olaylarının çözümünde bölgedeki idari birimler ondan yardım istemişlerdir. Başında bulunduğu Milli Aydın Alayı ile Muğla, Çine, Nazilli ve Denizli Heyet-i Merkeziye'leriyle iş birliği içinde istiklal mücadelesini yürüten Yörük Ali Efe, Çine'ye Yunan mezalimini araştırmak için gelen Uluslararası Tahkik Komisyonu üyelerine Yunanlıların bölgede yarattığı tahribatı ve neden silahlı direniş içinde olduklarını adeta medeniyet dersi vererek anlatmıştır.

atam.gov.tr

2 Ocak 1921'de Kuva-yı Milliye müfrezelerinin faaliyetlerine, Erkan-ı Harbiye emri ile son verilmiştir. Düzenli ordunun kurulması üzerine Yörük Ali Efe müfrezesi TBMM ordusuna katılmıştır. Yörük Ali Efe, bir taraftan cephe gerisinde halkın sorunları ile uğraşırken diğer taraftan askerin işe ve ikmaliye ilgili faaliyetleri ile asayişsizlik olaylarının çözülmesinde bölgede bulunan idari yapılara yardım etmeye devam etmiştir. Emrindeki kuvvetleri Milli Mudafaa Vekâleti emrine verdikten sonra Yörük Ali Efe, maiyetindeki müfrezeye ile cephe gerisinde yaralı hizmetlerine akıncı müfrezesi olarak devam etmiştir.

atam.gov.tr

Çine'ye çekilerek karargâhını burada kuran Yörük Ali Efe, pasif bir durumda kalmamış, askeri makamların kendisine verdiği görevi baskın ve gerilla faaliyetleriyle devam ettirmiştir. Yörük Ali Efe Çine ve Yenipazar'da olduğu süreçte Yunanlılardan ve İtalyanlardan ele geçirdiği silahları da düzenli ordu birliklerine göndermiştir. Aydın bölgesine sığınan muhacirlerin beslenme ve barınma ihtiyaçlarının giderilmesinde Yörük Ali Efe'nin ciddi gayretleri ve çalışmaları olmuştur.

atam.gov.tr

Yunanlıların Söke ve Kuşadası'nı işgal edip Koçarlı'ya doğru ilerledikleri haberi alınca Yörük Ali Efe, Çine'deki kuvvetleri ile birlikte Koçarlı'ya gelmiş ve Bağarış'nda karargâh kurarak Yunanlıların şehre girmesini önlemiş ve burada Büyük Taarruz başlayınca kadar kalarak Yunanlılarla sık sık çarpışmış, daha ilerilere sarkmalarına engel olmuştur. Yörük Ali Efe düzenli ordu birlikleri kurulduktan sonra da bölgede etkinliğini devam ettirmiştir. Ethem'in Ankara Hükümeti'ni devirmek için kendisine ilettiliği iş birliği tekliflerine itibar etmediği gibi tam aksine bu teklifi getirenleri tevkif ederek Ankara İstiklal Mahkemesi'ne göndermiştir.

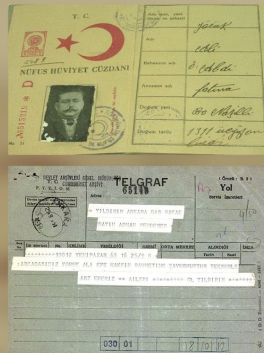
atam.gov.tr

Millî Mücadele zaferle sonuçlandığında başarılarından dolayı TBMM tarafından kırmızı şeritli İstiklâl Madalyası ile ödüllendirilen Yörük Ali Efe, kurtuluştan sonra bir süre İzmir Buca'da kendisine tahsis edilen evde yaşamıştır. 1 Ağustos 1926 tarihinde İzmir'de Kordon'da geçirdiği talihsiz atlı tramvay kazası sonucunda iki bacağına kaybetmiş ve kaza sonrasında Yenipazar'a dönerek burada çiftçilik ve ticaretle uğraşmıştır.

atam.gov.tr

Okuma yazmayı yirmi beş yaşında öğrenen Yörük Ali Efe, kalan yaşamında "okumayı" çok ayrıcalıklı bir yerde tuttu. Buca'da Millî Mücadele'de hizmetleri karşılığı kendisine verilen binayı okul yapılması için Maarif Vekâletine bağışladı. Yaşamının sonuna kadar Kızılay, THK, Çocuk Esirgeme Kurumu ve Maarif Vekâletine ciddi maddi yardımlarda bulundu. 1934 yılında Soyadı Kanunu'nun çıkmasından sonra "Yörük" soyadını aldı. Tedavi için gittiği Bursa'da, 23 Eylül 1951'de vefat etti. Yörük Ali Efe vasiyetinde Yenipazar'da toprağa verilmesini istedi. Yörük Ali Efe'nin mezarı bugün kendi adını taşıyan müze evin bahçesinde bulunmaktadır.

atam.gov.tr

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

2025 EYLÜL

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı

0312 285 65 11 -
0 312 285 55 12

Üniversiteler Mah.
Toplum Cad. No.5
Çankaya / ANKARA

bilgi@atam.gov.tr

www.atam.gov.tr

emagaza-atam.ayk.gov.tr

Atam.Baskanlik

AtamBaskanlik

atambaskanlik

@AtamBaskanlik

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI | 2025 BÜLTEN

